SAULIAUS DAMBRAUSKO
ADVOKATO KONTORA

Kauno regiono aplinkos apsaugos departamentui
Rotušės a. 12, LT 44279 Kaunas,
el.p.: kauno.raad@krd.am.lt

Kopija:
LR Aplinkos ministerija
A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius
el.p.: info@am.lt
Kauno miesto savivaldybės administracija
Laisvės al. 96, LT-44251 Kaunas
el.p.: info@kaunas.lt
UAB "Autokausta"
Marvelės g. 199B, LT-46204 Kaunas
el.p.: centras@autokausta.lt

SKUNDAS
DĖL DAROMOS IR PADARYTOS ŽALOS GAMTAI

2018 m. liepos 18 d.
Kaunas

1. Kauno mieste vykdomi gatvių remonto darbai. Vykdant rangos darbus rangovas (-vai) nesilaiko privalomųjų želdinių apsaugos reikalavimų ir dėl to yra padaryta ir toliau daroma žala gamtai.
2. Remiantis Statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „*Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai*" (toliau - **STR**) 185 p. nuostatomis *nesant galimybės gatvėse įrengti žaliųjų juostų, medžiai gali būti sodinami šaligatviuose, orui ir vandeniui pralaidžiose,* ***ne mažesnėse kaip 1,5 x 1,5 m keturkampėse, 1,5 m skersmens apvaliose ar ne mažesnėse kaip 2 m² ploto kitos formos aikštelėse***. Vadovaujantis Medžių ir krūmų veisimo, vejų ir gėlynų įrengimo taisyklių (2016-08-24 Nr. D1-565 redakcija) 15 punktu *sodinant medžius šaligatvyje ar kitoje nepralaidžioje orui ir vandeniui vietoje ar pertvarkant dangą prie augančių medžių, būtina palikti pralaidžias orui ir vandeniui ne mažesnes kaip 1,5x1,5 m keturkampes ar 1,5 m skersmens apvalias, ar ne mažesnes kaip 2 m² ploto kitos formos aikšteles. Pertvarkant dangą po medžiais, kurių skersmuo daugiau kaip 0,5 m, aikštelės kraštas turi būti ne arčiau kaip 0,5 m nuo medžio kamieno. Aikšteles galima užberti ne storesniu kaip 3–5 cm storio akmenėlių ar skaldos sluoksniu arba pridengti grotelėmis*.
3. Remiantis Želdinių apsaugos, vykdant statybos darbus, taisyklių 7 p. *Atliekant statybos darbus privaloma: išpurenti ir patręšti žemę po statybvietėje augančių medžių ir krūmų lajomis prieš*

statybos pradžią, kad pagerėtų jų augimo sąlygos statybos laikotarpiu (7.1 p.); iki darbų pradžios aptverti medžius ir krūmus, augančius statybvietėje ir arčiau kaip 5 m nuo įvažiavimo ar išvažiavimo iš statybvietės važiuojamosios dalies krašto (7.2 p.); įrengti takus, pakeltus virš žemės paviršiaus, ne arčiau kaip 1,5 m nuo medžio kamieno, kai darbo metu reikia vaikščioti arti želdinių (po medžių lajomis) (7.4 p.); saugoti vejas, gėlynus, jeigu statinio projekte nenumatyta juos pertvarkyti (7.5 p.); saugoti nuimtą nuo žemės sklypo užstatomos dalies dirvožemį tam tikslui skirtose vietose, apsaugant jį nuo užteršimo, išplovimo, išpustymo (vėjo), kad būtų galima jį panaudoti sklypo sutvarkymo ir želdinimo darbams (7.6 p.); laistyti želdinius Medžių ir krūmų priežiūros, vandens telkinių, esančių želdynuose, apsaugos, vejų ir gėlynų priežiūros taisyklių, patvirtintų aplinkos ministro 2008 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. D1-45 (Žin., 2008, Nr. 10-356), nustatyta tvarka (7.7 p.); nesandėliuoti medžiagų ir įrenginių, nevažinėti, nestatyti transporto priemonių, laikinų statinių ir įrenginių prie medžių arčiau kaip 1 m nuo medžių lajų projekcijų, bet ne arčiau kaip 3 m nuo kamieno ir 2 m nuo krūmų. Nesandėliuoti degių medžiagų arčiau kaip 10 metrų nuo medžių kamienų ir krūmų (7.8 p.); nekasti tranšėjų (kabelio, vandentiekio ir kanalizacijos vamzdžių ir kt. įrenginių tiesimui) arčiau kaip 3 m nuo medžio kamieno, kurio diametras didesnis kaip 15 cm, arčiau kaip 2 m, kai kamieno diametras iki 15 cm ir arčiau kaip 1,5 m – nuo krūmų, skaičiuojant atstumą nuo kraštinio stiebo (7.9 p.); tvirtinti tranšėjų, kasamų biriame ir šlapiame grunte, leidžiamu atstumu (nurodytu 7.9 punkte) prie medžių ir krūmų, sienutes statramsčiais (7.10 p.); užpilti žemėmis pagal projektą padarytas tranšėjas per trumpiausią laiką, bet ne ilgiau kaip per mėnesį (7.11 p.); medžių pomedyje (lajos projekcijos zonoje) darbus vykdyti žemiau pagrindinių skeletinių šaknų (ne mažiau kaip 1,5 m nuo dirvožemio paviršiaus), nepažeidžiant šaknų sistemos (7.12 p.); nepakeisti daugiau kaip 5 cm (virš ar žemiau) natūralaus grunto lygio prie medžio šaknų kaklelio ir iki 2 m atstumu nuo medžio kamieno (7.13 p.).

4. Žalos aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus ir objektus, skaičiavimo metodikos 25 punkte yra nustatyta, kokia veika pripažįstama *želdinių sužalojimu pažeidžiant gyvybines funkcijas*, o 26 punkte yra nustatyta, kokia veika yra *želdinių sužalojimas nepažeidžiant gyvybinių funkcijų*. Skundo atveju yra aktualu, kad *želdinių sužalojimas nepažeidžiant gyvybinių funkcijų - medžio lajos, šakų, krūmo stiebų nupjovimas, genėjimas, pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, žievės lupimas, <u>žemės nukasimas nuo šaknų</u>, <u>šaknų nukirtimas</u>, <u>pažeidimas</u> <u>ir kita</u>, tik kai padaryta mažesnė žala nei įvardinta 25 punkte* (Metodikos 26 p.), o *žala aplinkai, sužalojus želdinius, nepažeidžiant gyvybinių funkcijų, mažinama 2 kartus lyginant ją su želdinio sunaikinimu* (Metodikos 27 p.). Remiantis Žalos aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus ir objektus, skaičiavimo metodikos 25 p. nuostatomis *Želdinių sužalojimas, pažeidžiant gyvybines funkcijas, yra*: *¼-osios ir daugiau medžio lajos skeletinių šakų ar ½-osios ir daugiau krūmo stiebų nupjovimas, nulaužymas, nukapojimas ar kitoks sužalojimas (25.1 p.); žemės nukasimas nuo 1/3 šaknų medžiams – jų išsidėstymo spinduliu pagal medžio lajos projekciją ar ½ šaknų krūmams 1 m juostoje nuo išorinių stiebų (25.4 p.); vienos ar daugiau laikančiųjų šaknų nukirtimas, dėl ko esant vėjui gali išvirsti medis, arba 1/3 ir daugiau šaknų nukirtimas ar kitoks pašalinimas (25.5 p.); žemių, birių statybinių medžiagų sandėliavimas ar paskleidimas virš medžių ar krūmų šaknies kaklelio lygio (medžiams – lajos projekcijos plote, krūmams – prie pat jo) (25.7 p.).*
5. Pagal Medžių ir krūmų veisimo, vejų ir gėlynų įrengimo taisyklių 13 p. *pasodintas medis ar krūmas užpilamas neužterštu dirvožemiu, atitinkančiu agrocheminius reikalavimus sodinamai medžio ar krūmo rūšiai*.
6. Remiantis Medžių ir krūmų priežiūros, vandens telkinių, esančių želdynuose, apsaugos, vejų ir gėlynų priežiūros taisyklių 8 p. *miestų ir miestelių gatvėse ir skveruose augantys medžiai ir krūmai turi būti reguliariai laistomi, aprūpinant šaknis optimalia dirvožemio drėgme*.

7. Darbai Kaune atliekami nesilaikant privalomų reikalavimų (žiūr. *priede fotolentelę*):
   7.1. Prie gatvių medžių yra paliktos per mažos orui ir vandeniui pralaidžios aikštelės, o kai kuriose vietose, kur auga medžiai, kurių skersmuo didesnis negu 0,5 m, aikštelės kraštai yra įrengti arčiau kaip 0,5 m nuo medžio kamieno.
   7.2. Pasodinti medžiai nėra užpilti tinkamu dirvožemiu, medžiai pasodinti į statybinėmis atliekomis užterštą dirvožemį arba užpilti statybiniu gruntu, nesilaikoma statybinių medžiagų sandėliavimo reikalavimų.
   7.3. Tose vietose, kur vykdomi gatvių remonto darbai nesilaikoma želdinių apsaugos taisyklėse įtvirtintų reikalavimų, o gatvių medžiai yra masiškai sužaloti: daugelyje vietų yra atkastos ir (arba) išdraskytos medžių šaknys, šaknys paliktos atviros jau daugiau kaip du mėnesius (visu sausros laikotarpiu), želdiniai neaptverti teisės aktų nustatyta tvarka, tranšėjos kasamos per arti gatvės želdinių. Tokiu būdu yra pažeidžiamos želdinių gyvybinės funkcijos, daroma žala gamtai, pakenkiant želdiniams ir juos naikinant.
   7.4. Po atliktų rangos darbų želdiniai pradėjo džiūti dėl galimai pažeistų šaknų, per arti kamienų atliktų statybos darbų ir grunto sutankinimo.

8. Papildomai pažymėtina, jog želdinių būklė yra užfiksuota tiek privalomai periodiškai atliekamoje želdinių inventorizacijoje, tiek ir Kauno miesto želdynų ir želdinių būklės 2017 metais stebėsenos rezultatuose (ataskaitoje). Todėl nustatant padarytą žalą šie duomenys yra svarbūs želdinių pažeidimo priežasčiai ir pažeidimo laikui nustatyti.
9. Padarytos ir vykdomos žalos fakto nustatymas yra aktualus dar ir dėl to, kad dėl rangovų vykdomų darbų žala gali atsirasti ne iš karto, o tik vėliau. Todėl vėliau paaiškėjus, kad dėl Skunde nurodytų veikų želdinių sužalojimas sąlygojo vėlesnį jų gyvybinių funkcijų pažeidimą bei želdinių sunaikinimą, žala privalės būti išieškota iš kaltų asmenų dėl visos gamtai padarytos žalos (įskaitant jos padidėjimą).
10. Žalą padarę asmenys - užsakovas bei rangovas. Jeigu tyrimo metu būtų nustatyta, kad darbai vykdomi pagal projektinius sprendinius, kurie neatitinka STR reikalavimų, tokiu atveju atsakomybė *inter alia* tenka projektuotojams ir atitinkamus projektus derinusiems bei statybą leidžiančius dokumentus išdavusiems subjektams.

11. Vadovaujantis Želdynų įstatymo 27 straipsnio 1 dalimi, *želdynų ir želdinių apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo Aplinkos ministerija ir jos įgaliotos institucijos*.
12. **Šis skundas yra savarankiškas pagrindas atlikti administracines procedūras dėl kiekvieno atskirai įvardinto pažeidimo**, todėl primenu, kad vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 5 punktu *asmuo, dėl kurio yra pradėta administracinė procedūra, turi teisę dalyvauti tikrinant faktinius duomenis vietoje*.
13. Be to, atkreiptinas dėmesys, kad skundas yra teikiamas Pareiškėjo kaip administraciniu tyrimu tiesiogiai suinteresuoto fizinio asmens vardu ir veikiant kaip Suinteresuota visuomenė Orhuso konvencijos bei Aplinkos apsaugos įstatymo pagrindu.

Remiantis aukščiau išdėstytais motyvais **p r a š a u** :

1) **pagal šį skundą atlikti administracinę procedūrą, užtikrinant mano teisę dalyvauti šioje procedūroje, bei priimti administracinį sprendimą, kuris būtų skundžiamas teisės aktų nustatyta tvarka;**
2) **pagal nurodytas faktines aplinkybes surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus ir imtis priemonių iš kaltų asmenų išieškoti gamtai padarytą žalą bei imtis priemonių, kad būtų atkurta iki pažeidimo buvusi būklė;**
3) **esant kompetencijos trūkumui - kreiptis į prokuratūrą prašant ginti viešąjį interesą.**

Priede: fotolentelė.

ADVOKATAS SAULIUS DAMBRAUSKAS